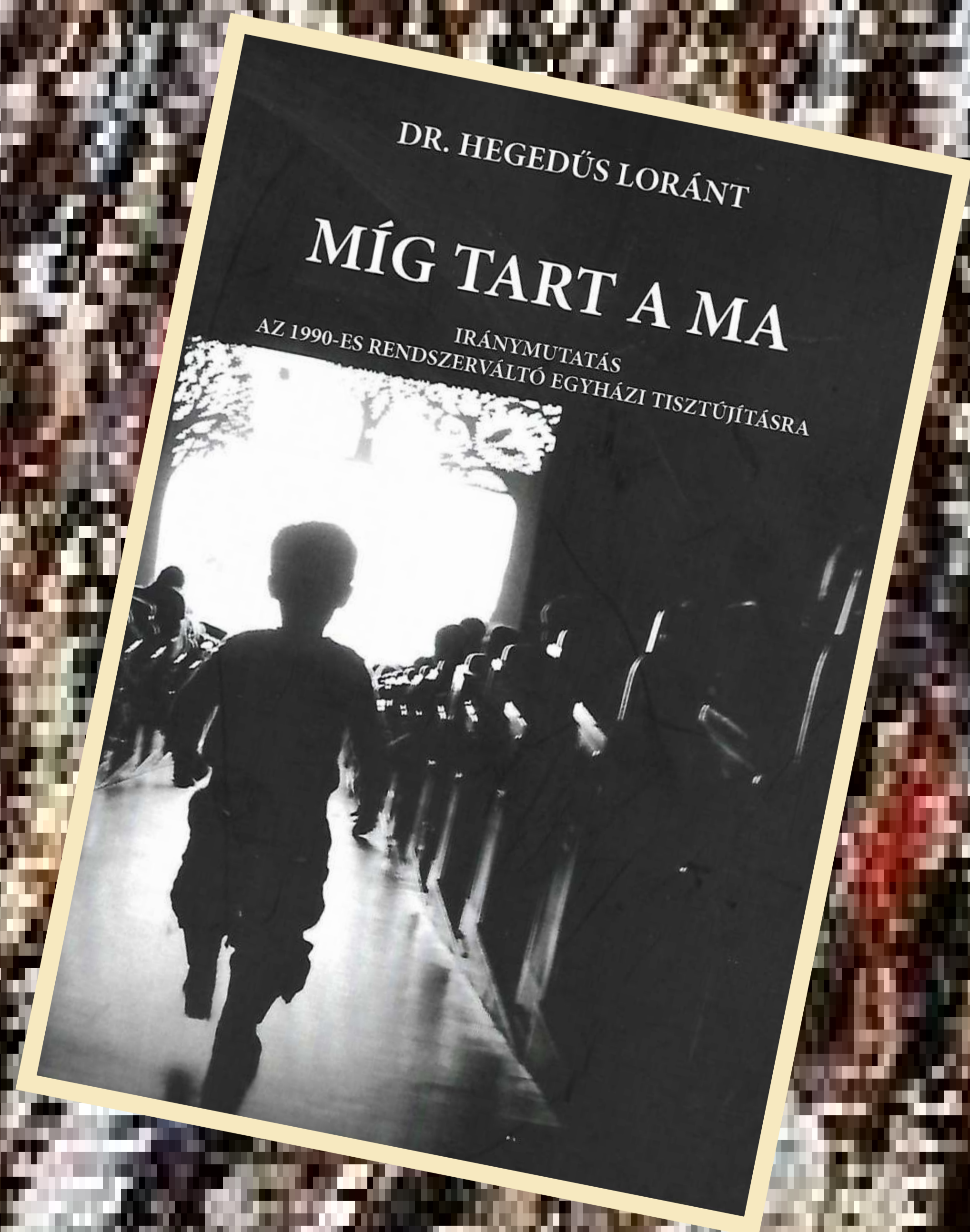

1989

Rendszerváltás

Magyar Református Egyház hogyan tovább?

„VAN KÜLÖNBSÉG”

Részlet „MÍG TART A MA” című egyházi rendszerváltó tanulmányából

A Reformátusok Lapjának 1990. június 3-i pünkösti számában a legilletékesebbnek gondolt tollból leírva olvashatjuk azt a számunkra fájdalmas álteológiai „megalapozást”, hogy e korszak bűneiben lényegileg mindnyájan, egyformán bűnösök vagyunk, mert mindnyájan letettük az államhűséget garantáló esküt, szervezett egyházi ellenállást nem tanúsítottunk, s így az igazságtalanságokat elszenvedő, legnagyobb hátratételekben legkisebb egyházát tíz körmével, és egy hívő szívével építő lekipásztor, valamint az igazságtalanságokat elkövető, azokat igazságként világtávlatban tovább hirdető, bársonyszékes egyházi szolgálók között csak mennyiségi és fokozati, nem pedig minőségi különbség van. (...)

...E helyett az előbbi Ige dialektikus ellenpárját kell meghallanunk:

„És megtértek és meglátjátok, VAN KÜLÖNBSÉG az igaz és a gonosz között, az Isten szolgája között és aközött, aki nem szolgálja őt.” (Mal 3,18)

Van különbség a között, akit állandóan besúgtak és aki állandóan besúgott; – aki felett diktatórikusan hatalmaskodtak és aki felettünk diktatórikusan hatalmaskodott; – aki szolgált és aki kiszolgált; – akit kihasználtak és aki kihasznált.

Különbség volt egy 1956-os forradalmi tüzes kemencében fegyvertelenül az igazságért szeretetben kiálló, életét többszörösen kockáztató, a titkos rendőri megfigyelések közepette, a temető száz koporsójában párosan fekvő ifjú holtakat családtagok kérésére a 301. parcella előtt eltemető lekipásztor, az ellenforradalomnak nevezett forradalmat mindig vállaló és azt forradalomnak kijelentő lélek, s a között, aki fegyverrel hadonászott, vagy bújva bűjt, aki október 23-án megbánta a bűnét, majd november 4-én megbánta, hogy megbánta azt, a négyzetre emelt bűnbánat fából vaskarikáját találva ki. Különbség volt aközött, aki szerint Isten úgy igazolt, ahogyan az orosz ágyuk dörögtek, és aközött, aki tudta és vallotta, hogy nagyszombaton látszólag Jézust sem igazolta Isten, de a diktatúra őt világrészes uralmát hirdető ötágú-csillagos, önistenítő álabzolútuma fölött az igaz Isten abszolút igazsága végül is diadalmaskodik.

Különbség volt aközött – mindenképpen felett –, aki mást segítve mártírhalt és aközött, aki önmagát őrizte, s ebből később karrierista tőkét kovácsolt. Különbség volt aközött, aki rágalomhadjáratot szervezett lélektani hadviselésében járni. Különbség díszdoktorátusokat, professzorságokat kapni, vagy még a doktorálás iránti puszta kérelmet is évtizedeken át megtagadni valakitől és a megtagadottság állapotában végezni tudományos munkát. Különbség propaganda hadjáratot folytatni valaki mellett, s kreálni neki tudományos érdemeket, a teljesítményeket a diktatúra negatív teremtési igéjével: „Amiről nem beszélünk, az nincs.” – „És lőn este és lőn reggel” – ki tudja hányadik nap?...

E különbség-tézisek egyik oldalán az áldozatok már megbocsátottak. Itt az ideje, hogy megbocsássanak a tettesek is azoknak, akik eltökélték, hogy „nem fertőzhetik meg magukat” a hatalom eledelével. (Dán 1,8)

A bibliai különbség eltörlése érdekében viszont feltétlenül tekintetbe kell venni, hogy a hatalom embere..... belevirult, vagy belepusztult-e önként vállalt rabszolga-létformájába?

Jaj, ha e különbségtételeket összeszósva a bűnbánatot és kegyelmet lehetetlenné tesszük, s az igazi drága kegyelem életcsodája helyett az olcsó kegyelem halálos pusztításának tesszük ki egyházunkat!....

....Mindennek hangsúlyozásával senki ellenségévé nem akarunk lenni, csak egy idejétmúlt felfogás ellenpólusává, hogy hétköznapi szörnyű szürkéség helyett ívfény gyúljon ki köztünk és mi kövessük az igei világosságot!

Emlékezete

GULYÁS GERGELY: EGY DŰS ÉLET
(Czéslet Megjelent a Magyar Nemzet 2013. január számában)

„Küldetéses ember volt, aki pontosan látta, hogy a diktatúra vége nem kevesebb és könnyebb, hanem több és nehezebb feladatot tartogat az egyházak és így a reformátusok számára, mint amennyi a kommunizmus alatt eltűrt hitélet fenntartásához elegendő volt. Ő, aki Ravasz László segédlelkészeként 1956-ban megkondította a Kálvin téri templom harangját, hogy azután a szocialista önkény büntetésből lelkészi szolgálatra évtizedekre a fővárostól több száz kilométerre számúzza, pontosan érezte, hogy ahol a rendszerváltozást követő évek kegyelmi pillanataiban nem sikerül visszaszerezni a diktatúra által elvett oktatási és szociális intézményeket, ott évtizedekre veszítjük el a lehetőségét a lelki megújuláshoz elengedhetetlen egyházi közfeladat-ellátásnak. Az újraindult egyházi alap- és középfokú oktatás, a Károli egyetem, az egyházi fenntartású kórházak és szociális intézmények hasonló számban soha nem nyitották volna meg, illetve újra a kapukat az ő állhatatos küzdelme, végtelen hite és kitartása nélkül.

Páratlan műveltségének, kortársai között is egyedülálló tárgyi tudásának, kiváló retorikai képességének és lírikus alkatának köszönhetően igehirdetései a hit és a tudomány legmélyebb összefüggéseire mutattak rá. Végtelennek látszó memóriája folytán a magyar és a világirodalom remekműveit bármikor hosszan fejből idézte. A magyar nemzet iránti féltő szeretete minden megnyilatkozását meghatározta. Mindenkinél korábban felismerte és hangoztatta, hogy tragikus demográfiai mutatóink gyökeres megváltozása nélkül nem lehet jövője az országnak. Minden alkalommal szót emelt a magyar családok és az édesanyák védelmében.

Halálával a 20. század egyik legnagyobb református püspöke távozott az élők sorából.

Életműve: a püspöksége alatt újjáéledt magyar református egyház, könyvei, írásai és igehirdetései azonban köztünk maradnak. Bennük és általuk velünk marad ő is. Soha nem felejthetjük el a páratlan műveltségű püspököt, a jószívű és figyelmes embert, az elkötelezett magyar hazafit.

„KRISZTUS GABONÁJA VAGYOK,
AKIT A VADÁLLATOK FOGAI ÖRLENEK MEG,
HOGY TAKAROS KENYÉRNEK BIZONYULJAK.”
Ignatioszt, Antiochia püspöke

DR.BÉKÉSI SÁNDOR: KRISZTUS GABONÁJA
című temetési emlékbeszédéből

Hegedűs Loránt a klasszikus értelemben vett református lelkipásztor volt, aki azért foglalkozott teológiával, hogy igehirdetéseinek tartalma minél gazdagabb és az örökérvényű isteni üzenet minél aktuálisabb legyen. Ilyen értelemben a reformátorokat és a modernek közül Karl Barthot követte. Sokszor idézte tőle: „Aki engem kritizál, attól elvárom, hogy előbb elolvasson.” Hegedűs Lorántnak valóban sok kritikusa volt, de annál kevesebb elmélyült olvasója és vitapartnere – a felszínen, mert a kapcsolatok mélyén az egész Kárpát-medencében és az Óceánon túl is értették őt. A Kolozsvári Református Kollégium igazgatója Hegedűs Lorántra emlékezve írta a minap e sorokat: „Köszönjük azt a kiveszőben lévő igaz magyar lelkületet, amely éreztette velünk, hogy erdélyi végvárainkon nem hiábavaló a küzdelem, amit anyanyelvünkért, templomainkért, iskolánkért, népünkért és egyházunkért folytatunk.”

Ő nem volt soha könnyű olvasmány, s nem volt soha szimpla igehirdető. Oda kellett figyelni, mit mond, nagy koncentrációt követel egy kis bekezdés is, amiről ír Igényes volt, s ebben az igényességben kívánta újjászülette látni a református egyházat. Elvárta, hogy a gyülekezet hallgatói, olvasói figyelmükkel áldozzanak, ha Isten, világ, ember összefüggéseiről van szó. Igazi tanító, tudós lelkipásztor volt. Mert ugyan a szószéki szolgálatot tartotta elsődlegesnek, de azt a világgal mindig kölcsönös viszonyban létkérdésünkké tette, ahogy azt Emil Brunneről, Paul Tillichről vagy barátjától, a római katolikus Hans Küngtől tanulta. Csak féligazság az, hogy hallatlan lexikális tudással és memóriával rendelkezett, neki valójában rendszer-alkotó ismerete volt és ez volt benne a rendkívüli.

MEMORANDUM

Budapest, 2023. január 26. Az MRE Zsinatának Elnökségi Tanácsa ünnepi ülése.

A Magyarországi Református Egyház Isten iránti hálaadással emlékezik meg a Károli Gáspár Református Egyetem 30 esztendővel ezelőtti megalapításáról, azokról az áldásokról, mely a magyar reformátusság félezer éves álmát beteljesítő felsőfokú oktatási rendjéből fakadt és teremte meg a magyar reformátusság és magyar nemzetünk jövője és megújulása szempontjából nélkülözhetetlen gyümölcsseit.

Hálaadásunk nem lenne teljes, ha nem idéznénk fel Dr. Hegedűs Loránt püspök alakját, akinek prófétai hitvalló kiállása a református egyetem megalapítása mellett, állhatatos elkötelezettségével, továbbá egyetemes teológiai látásával és mindenre kiterjedő általános műveltségével győzte meg az akkori kétkedőket, s győzte le az akkori ellenzőket.

Epp ezért Isten mindeneket látó és vizsgáló Lelkétől vezérelve szükségesnek tartjuk, hogy Dr. Hegedűs Loránt püspök teológusi és egyházkormányzói örökségét kiemeljük abból a hibernált állapotból, melybe az elmúlt két évtizedben került, sokszor pártpolitikai, időnként kegyességi rövidzárlatos értelmezések miatt. Ennek következtében távolították el minden közegyházi tisztségéből Öt, rendkívül méltatlan helyzetet teremtve személye megítélésében, szolgálatai elutasításában, ill. mellőzésében.

Egyházunk egysége, nemzetünk megmaradása megkívánja, hogy tisztázzuk az elmúlt két évtized egyházipolitikai történéseit, s mindaz, ami egyházunk megosztásához és missziója megerőtlenedéséhez vezetett, most jóvátételt nyerjen és új, a Szentháromság Istentől vett esélyt kapjon azzal, hogy egy ilyen nagyságrendű és minőségű, Lélek által ihletett szellem-erkölcsi hagyaték egyházunk vezetésének, lelkészeinek, gondnokainak, presbitereinek és minden hívének közreműködésével visszakerüljön az egész egyház közgondolkodásának fősodratába, mi több, nemzeti sorskérdéseink megoldása tekintetében annak fókuszába.

Bizunk abban, hogy a 10 évvel ezelőtt Isten által magához szólított "magyarok püspöke" szülőföldbeli nyugodalmát és Istenünk mindent hívő, mindent remélő szeretetét tudjuk munkálni ezen kiengesztelődést és történelmi igazságtételt szolgáló nyilatkozatunkkal.